

Innehållsförteckning

Om strategirapporten – syfte och upplägg	1
Förklaring av trafikljussystemet	3
1. Sidas bedömning av strategigenomförandet – en sammanfattning.....	4
2. Översikt av strategisammanhanget.....	4
2.1 Förändringar i utvecklingskontexten.....	5
2.2 Sveriges roll i strategisammanhanget	6
2.3 Synergier och samordning.....	7
3. Resultatredovisning.....	9
3.1 Sidas bidrag till förändring på strateginivå.....	9
3.1.1 Analys av portföljen, inklusive integrering av perspektiven.....	9
3.1.2 Sammanfattande resultatanalys på strateginivå.....	12
3.2 Analys och redovisning av resultat per strategimål (inklusive trafikljus).....	12
3.2.1 Tematiskt område 1: Förbättrad jämlik och jämställd hälsa, trygghet och välbefinnande genom hela livet	12
Mål 1.1: Stärkta och hållbara system av god kvalitet för god hälsa	12
Mål 1.2: Förbättrad tillgång till SRHR, inkl. frihet från könsrelaterat våld.....	14
Mål 1.3: Förbättrad tillgång till rent vatten och säkert hanterad sanitet och hygien generellt och inom hälsovården	16
Mål 1.4: Stärkt kapacitet att främja mer hälsosamma liv	17
Mål 1.5: Stärkt kapacitet att förhindra hälsopåverkan av miljöföroreningar och klimatförändringar	18
3.2.2 Tematiskt område 2: Förbättrad likvärdig, inkluderande och jämställd utbildning och livslångt lärande av god kvalitet.....	20
Mål 2.1: Stärkta och hållbara system av god kvalitet för utbildning och lärande	20
Mål 2.3 Ökad kunskap om sex och samlevnad, inklusive sexuella rättigheter, samt stärkt arbete mot könsrelaterat våld i och utanför skolan	23
Mål 2.4 : Förbättrad tillgång till rent vatten och säkert hanterad och hållbar sanitet och hygien i skolor	24
Mål 2.5 Ökad kunskap om och integrering av hållbar utveckling i utbildning och lärande	25
4. Implikationer	26
Bilaga 1. Exempel på insatser med könsuppdelad statistik.....	27

Om strategirapporten – syfte och upplägg

Strategirapportens syfte är att rapportera Sidas strategigenomförande till regeringen. Strategirapporten tjänar som underlag till vårsamråden med Utrikesdepartementet (UD) samt till Regeringskansliets (RK) resultatrapportering. Sida är avsändare och UD är målgrupp för och mottagare av strategirapporten.

Vid sidan av strategirapporten redovisar Sida sin verksamhet till regeringen genom årsredovisningen. Strategirapporten går djupare och redogör för strategigenomförandet per strategimål för varje strategi och drar även framåtblickande slutsatser.

Strategirapporten är utformad i enlighet med regeringens riktlinjer för strategier. Strategirapporten ska redovisa, analysera och bedöma resultaten av strategigenomförandet i förhållande till angivna strategimål samt redogöra för implikationer för det fortsatta strategigenomförandet. Vid behov ska rapporten redovisa förändringar i förutsättningarna för genomförandet.

Strategirapporten är en lägesuppdatering av strategigenomförandet och bedömer resultat sedan den senaste strategirapporten. Strategirapporten bygger på det underlag som finns tillgängligt vid tillfället för strategirapportens framtagande, däribland uppdaterad multidimensionell fattigdomsanalys, rapportering, reserapporter, studier, utvärderingar, analyser och anteckningar från partnermöten.

Kapitel 1 sammanfattar med hjälp av trafikljus Sidas bedömning av strategigenomförandet per strategimål. **Kapitel 2** ger en översikt av strategisammanhanget och beskriver den utvecklingskontext i vilken strategin genomförs. **Kapitel 3** redovisar resultat från strategigenomförandet. **Kapitel 4** redogör för eventuella implikationer för det fortsatta strategigenomförandet som Sida vill lyfta till UD.

Förklaring av trafikljussystemet

Trafikljusen är ett signalsystem som sammanfattar och motiverar Sidas nulägesbedömning av strategigenomförandet. Olika aspekter av strategigenomförandet bedöms i strategirapporten för att ge en bild av trender i utvecklingen och hur väl portföljen av insatser och aktiviteter är sammansatt i relation till behoven i kontexten, strategins mål och förväntade resultat. Bedömningen består av ett färgsatt trafikljus samt en motivering.

Trafikljus för utvecklingstrend

Grön: Utvecklingen går framåt	Gul: Utvecklingen har ingen tydlig riktning	Röd: Utvecklingen går bakåt
I förhållande till strategimål/strategi går utvecklingen i kontexten framåt.	I förhållande till strategimål/strategi har utvecklingen i kontexten ingen tydlig riktning.	I förhållande till strategimål/strategi går utvecklingen i kontexten bakåt.

Strategin och dess strategimål anger vad Sidas arbete ska bidra till under en angiven strategiperiod och utgör den huvudsakliga styrningen i strategigenomförandet. Trafikljusbedömning för utvecklingstrend används för att få en snabb uppfattning om utvecklingstrender i de kontexter och tematiska områden där Sida är aktiv.

Sidas insatser och aktiviteter kan vara med och påverka utvecklingstrender inom de områden där vi är aktiva, men trender handlar om större, komplexa och långsiktiga förändringar på nationell, regional och/eller global nivå, där ett stort antal faktorer utanför Sidas kontroll inverkar på utvecklingen i kontexten. Effekten av Sidas arbete bedöms alltså inte i detta trafikljus.

Trafikljus för portföljens sammansättning

Grön: Portföljen är väl sammansatt	Gul: Portföljen behöver mindre justeringar	Röd: Portföljen behöver större justeringar
Portföljen svarar upp mot behoven i kontexten, strategins mål samt förväntas uppnå resultat enligt insatsernas mål.	Portföljen svarar delvis upp mot behoven i kontexten, strategins mål samt förväntas uppnå resultat för en större del av insatsernas mål.	Portföljen svarar inte upp mot behoven i kontexten, strategins mål och/eller förväntas inte uppnå resultat enligt insatsernas mål.

Sida utvecklar och anpassar löpande strategiportföljerna för att upprätthålla en väl sammansatt portfölj. Sida anpassar portföljen genom att förhålla sig till utvecklingsutmaningar i respektive kontext, aktuell styrning samt genom att säkerställa att insatser och aktiviteter förväntas bidra till resultat. Trafikljusbedömningen beaktar och utgår från dessa tre aspekter.

1. Sidas bedömning av strategigenomförandet – en sammanfattning

	 Utvecklings- trend	 Portföljens samman- sättning
1. Förbättrad jämlik och jämställd hälsa, trygghet och välbefinnande genom hela livet		
1.1 Stärkta och hållbara system av god kvalitet för hälsa		
1.2 Förbättrad tillgång till SRHR, inklusive frihet från könsrelaterat våld		
1.3 Förbättrad tillgång till vatten, sanitet och hygien generellt och inom hälsovården		
1.4 Stärkt kapacitet att främja mer hälsosamma liv		
1.5 Stärkt kapacitet att förhindra hälsopåverkan av miljöföroreningar och klimatförändringar		
2. Förbättrad likvärdig, inkluderande och jämställd utbildning och livslångt lärande av god kvalitet		
2.1 Stärkta och hållbara system av god kvalitet för utbildning och lärande		
2.2 Förbättrade möjligheter att tillgodogöra sig lärande och kunskap, särskilt för flickor och kvinnor		
2.3 Ökad kunskap om sex och samlevnad, inklusive sexuella rättigheter, samt stärkt arbete mot könsrelaterat våld i och utanför skolan		
2.4 Förbättrad tillgång till rent vatten och säkert hanterad och hållbar sanitet och hygien i skolor		
2.5 Ökad kunskap om och integrering av hållbar utveckling i utbildning och lärande		

2. Översikt av strategisammanhanget

Arbetet inom ramen för Strategin för Sveriges globala utvecklingssamarbete inom hållbar social utveckling ska bidra till hållbar social utveckling genom en förbättrad jämlik och jämställd hälsa, utbildning av god kvalitet genom hela livet, sexuell och reproduktiv hälsa och rättigheter (SRHR) samt tillgång till rent vatten, sanitet och hygien (WASH). Strategin bidrar tydligt till Regeringens Reformagenda och de tematiska prioriteringarna "Fattigdomsbekämpning genom jobbskapande, handel och utbildning" samt "Förbättrad hälsa för de allra mest utsatta" men även till andra av regeringen prioriterade områden. Arbetet med strategin ska ha en integrerad ansats och bidra till flera mål parallellt. Inom de två målområdena utbildning och hälsa ska verksamhet med fokus på

SRHR och WASH integreras. Strategin hade en indikativ fördelning på totalt 7 100 miljoner kronor för perioden 2018-2022. Strategin har förlängts tre gånger, sista gången till och med den 30 juni 2024. Genom ändring av regleringsbrevet den 28 juni 2024 gavs Sida rätt att betala ut avtalade bidrag fram till och med 31 december 2024. Efter förlängningarna har det totala strategibeloppet uppgått till 9 320 miljoner kronor. Frånvaron av strategi under halva 2024 har hindrat Sida att bereda nya avtal med ett flertal partner vars avtal tog slut vid årsskiftet 2024/25 och under första kvartalet 2025.

Tabell 1 nedan visar att under 2024 har 737,9 miljoner kronor betalats ut fördelat på 26 insatser. I portföljen finns även fem garantier som har bidragit till att mobilisera additionellt kapital. Inom hälsoområdet har garantierna mobiliserat över 3 miljarder kronor. Portföljen bedöms svara väl mot strategins tio delmål.

Tabell 1. Nyckeltal

Nyckeltal	Värde
Strategivolym mnkr (hela strategivolymen alla år)	9 320,0
Antal insatser med finansiell aktivitet, 2024	26
Utfall mnkr, insatser med finansiell aktivitet, 2024	738,0
Antal garantier (pågående under året 2024)	5

2.1 Förändringar i utvecklingskontexten

Världen har skakats av delvis överlappande kriser under de senaste åren och risken för fortsatt turbulens kvarstår. Trots motgångar har den globala tillväxten stabileras men på en lägre nivå. Fattigdomsminskning globalt har stagnerat och knappt en femtedel av de globala målen förväntas uppnås 2030.

Antalet väpnade konflikter har nått rekordnivåer med ofrivillig migration och ökade humanitära behov som följd. De globala koldioxidutsläppen ökar och natur- och extrema väderrelaterade katastrofer förekommer oftare och bidrar till stor förödelse. Länder vidtar åtgärder för att påskynda den gröna omställningen men de är ofta underfinansierade vilket leder till ökade geopolitiska spänningar. Handelsrestriktioner har tredubblats sedan 2019 och ökad protektionism och fragmentisering förväntas som en följd av utgången i det amerikanska valet.

Autokratiseringen fortsätter och respekten för de mänskliga rättigheterna försämras. Anti-rättighetsagendan som bl.a. mobiliserar mot jämställdhet, SRHR och yttrandefrihet växer sig starkare i nästan alla länder runt om i världen. Jämställdhetsgapen kvarstår eller ökar och utvecklingen går sämst i länder i konflikt eller kris.

Att stärka kapaciteten för utvecklingsländer att svara upp mot och ta vara på de globala drivkrafterna samt minska klyftorna blir viktiga framgångsfaktorer för långsiktigt hållbar och inkluderande utveckling.¹

Kriser och osäkerheter i världen fortsätter ha en tydlig negativ påverkan på människors hälsa och utbildning i världens fattiga länder. Hälsohot relaterade till klimatförändringar och konflikter ökar, liksom infektionssjukdomar som är resistenta mot antibiotika (AMR) och virushämmande läkemedel.²

¹ Sida, VP2025, informationsbilaga 2: Förändringar i omvärlden

² The Lancet, 2022, Global Burden Of Bacterial Antimicrobial Resistance In 2019: A Systematic Analysis, Volume 399, Issue 10325, P629-655, February 12, 2022. ([https://doi.org/10.1016/S0140-6736\(21\)02724-0](https://doi.org/10.1016/S0140-6736(21)02724-0)) Dox dokument 24/000241-24

Nedgången i mödradödlighet har stagnerat och i vissa kontexter ökat sedan 2016.³ Mpox klassificerades under 2024 som ett internationellt hot mot människors hälsa samtidigt som vaccintveksamheten växte sig starkare globalt.⁴

Mellan 2020 och 2023 hamnade 165 miljoner människor i fattigdom när staters skulder trängde undan utgifter för socialt skydd, hälsa och utbildning.⁵ De globala skolstängningarna under covidpandemin har fått långtgående samhälleliga konsekvenser med omfattande kunskapstapp och ökad ojämlikhet, och den tidigare positiva trenden vad gäller tillgång till utbildning har fått ett rejält avbräck. Prioriteringen av ökad handtvätt och hygien som många länder gjorde under pandemin har inte bibehållits. Naturkatastrofer, klimatförändringar och föroreningar har direkt påverkan på människors tillgång till rent vatten. Positivt är att analyser och diskussioner om klimatförändringarnas effekter på människors hälsa och utbildning och lärande har ökat i omfattning under de senaste åren.

USA har tills nyligen varit världens största finansiär av hälsobistånd och tredje största inom utbildning med betydande stöd till många länders hälso- och utbildningssystem. Även om den totala omfattningen inte går att överblicka råder det ingen tvekan om att omläggningen av det amerikanska biståndet i början av 2025 kommer att få omfattande negativa konsekvenser för fattiga länder.⁶

2.2 Sveriges roll i strategisammanhanget

Sveriges stöd inom strategin har utgjort ett viktigt bidrag till långsiktig hållbar social utveckling. När det är möjligt är Sidas ambition att ge icke-öronmärkt stöd till partner och på så sätt bidra till ökad utvecklingseffektivitet, ägarskap och flexibilitet. Detta möjliggör för Sida och våra partner att snabbt ställa om verksamhet vid akuta kriser eller förändrade behov. Flexibla stöd bidrar även till att partnerorganisationer kan arbeta mer holistiskt över flera områden. Samtidigt ger det Sida större möjlighet att driva svenska prioriteringar i dialog med partner inom såväl innehållsliga som styrningsfrågor, inklusive ökat fokus på resultat. Sidas roll på den globala arenan stärks när vi arbetar nära globala organisationer och genom partnerskap där lärande och dialog mellan våra partner är centrala komponenter vid sidan av finansiering.

Sverige fortsätter sitt långvariga engagemang för SRHR-frågor och är en stark röst i global, regional och nationell dialog kring SRHR. Sveriges tongivande roll i EUs position och handlingslinje att försvara och integrera en bredare SRHR-ansats i resolutionen om mödradödlighet⁷ som antogs av Världshälsoförsamlingen i maj 2024, är ett exempel. Sverige var även pådrivande för att säkerställa integrering av jämställdhet, klimat, mänskliga rättigheter inklusive SRHR, AMR samt jämlik tillgång till vård i WHO:s nya arbetsprogram med start 2025. Sida är fortsatt starkt engagerad i verksamhet som stärker rätten till abort globalt, inte minst inom det globala nätverket Global Safe Abortion Dialogue (GSAD) som samlar finansiärer och organisationer som är verksamma på det området. Sverige var under året alltjämt en stark röst i internationella sammanhang i den globala kampen mot AMR. Under förhandlingarna av en FN-deklaration om AMR var Sverige ett av de mest aktiva länderna i EU och många av Sveriges prioriterade frågor finns inkluderade i den viktiga deklarationen.⁸

Sidas stöd till utbildning har haft en nedåtgående trend och uppgick 2024 till 501 miljoner kronor, motsvarande 1,9 procent av Sidas totala utbetalningar.⁹ Inom utbildning är Sverige en förkämpe för

³ Trends in maternal mortality 2000 to 2020: estimates by WHO, UNICEF, UNFPA, World Bank Group and UNDESA/Population Division, 2023, sid 30 Dox dokument 24/000241-6

⁴ The Global Health Landscape: Urgent Challenges In 2024 Dox Nr25/00340-44 (hämtad 2025-02-12)

⁵ UNDP, 165 million people fell into poverty between 2020 to 2023, Dox document 24/000241-44 (hämtad 2023-07-14)

⁶ Sida PM: USAs frysning av biståndet: Preliminär analys och förslag, sid. 4, Dox nr 24/0001881-79

⁷ Mödrahälsa WHA resolution slutver 2024.pdf Dox 25/000340-24

⁸ Politisk deklaration i FN sätter arbetet mot antimikrobiell resistens i centrum - Regeringen.se Dox 25/00340-33 (hämtad 2025-02-12)

⁹ Utbildning andel av Sidas utbetalda medel 2024. Dox 25/000340-43

stärkandet av nationella utbildningssystem. Samarbetet inom och genom Unesco, FN:s normativa och samordnade organ för utbildning, är prioriterat av regeringen. I anslutning till de nordiska årsmötena med Unesco anordnas även högnivådialoger, där hela Sverigelaget (Utbildningsdepartementet, UD, Sida och delegationen) medverkar. Sidas analyser av Unescos interna och externa revisionsrapportering har bidragit till de nordisk-gemensamma inläggen på styrelsemötet.¹⁰ I möte om yrkesutbildning och digitalisering inom EU:s arbetsgrupp för utvecklingssamarbete och internationella partnerskap, CODEV, har Sverige lyft betydelsen av att sådana satsningar görs som del av nationella utbildningssystem och på basis av arbetsmarknadens behov.¹¹

Sverige uppmärksammar klimatförändringarnas påverkan på förutsättningarna för god hälsa och SRHR. Under svenska delegationens deltagande vid COP29 i Baku betonades vikten av att stödja integration av hälsa och nutrition i nationella anpassningsplaner och NDC (Nationally determined contribution). Sida lyfte här samarbetet med WHO:s enhet för klimat, miljö och hälsa; med Unicef inom klimat-anpassad primärvård och att UNFPA nu tar upp klimat i utbildningen av barnmorskor i Bangladesh.¹²

Världens totala hälsobistånd 2023 var lägre än 2022 (18 222 MUSD jämfört med 21 141 MUSD) medan det totala utbildningsbiståndet hade ökat sedan föregående år (17 420 MUSD 2023 jämfört med 14 409 MUSD 2022). Det totala biståndet till vatten och sanitet har legat relativt stabilt under de senaste åren och uppgick 2023 till 8 492 MUSD.¹³ Samtidigt konstateras att över en längre tid har andelen som allokeras till utbildning av det totala biståndet minskat från 12 procent 2002 till 7,6 procent 2022 medan hälsobiståndets andel ökade från 15 procent till nästan 24 procent under samma period.¹⁴

De största bilaterala givarna inom hälsa 2023 var i fallande ordning – USA, Japan, Tyskland, Frankrike och Saudiarabien. Sverige var den tolfte största givaren inom hälsa, jämfört med den sjuttonde 2022.¹⁵ Baserat på den senaste tillgängliga statistiken för 2022 var Sverige den nionde största givaren inom SRHR, men femte största i förhållande till andelen av biståndet som dedicerats till SRHR. Sverige har tappat en placering i rankningen i jämförelse med föregående år, oavsett mått.¹⁶ Inom utbildning var Tyskland fortsatt den största givaren (huvuddelen stipendier) följt av Frankrike, USA, Korea och Japan. Sverige fortsätter att falla och innehar nu en tjugosjunde plats (jämfört med tjugoförsta 2022 och åttonde 2021). Inom vatten och sanitet var de fem största givarna 2023 Frankrike, Tyskland, Japan, USA och Korea. Sverige var den tionde största givaren jämfört med elfte 2022.¹⁷

2.3 Synergier och samordning

Verksamheten som finansieras genom strategin bedrivs på såväl global som regional och landnivå. Sida har under 2024 genomfört ett omfattande arbete för att tydligare redogöra för hur olika insatser

¹⁰ PARIS-OECD UNESCO: Rapport från Unescos styrelsemöte hösten 2024, Doxnr 23/000240-115

¹¹ BRYSEL-REPR: Rapport från möte i rådsarbetsgruppen för utvecklingssamarbete och internationellt partnerskap (CODEV-PI) den 12 september 2024, Dox 25/000340-41

¹² COP29 Reserapport Final, s. 54, 24/001147-13

¹³ Uppgifter om givarbilden är hämtade från OECD Data Explorer 2025-02-05 och återger belopp i löpnade priser, dvs det nominella värdet som inte är rensat för värdeförändringar på grund av inflation. Dox 25/000340-36

¹⁴ SDG4 High-Level Steering Committee: Unesco, The future at risk: Why investing in education is critical, 2024. s. 9. Dox: 25/000340-42

¹⁵ Uppgifter om givarbilden är hämtade från OECD Data Explorer 2025-02-05 och återger belopp i löpnade priser, dvs det nominella värdet som inte är rensat för värdeförändringar på grund av inflation. Dox 25/000340-36

¹⁶ DSW, 2023, Donors Delivering for SRHR, Dox 25/000340-37

¹⁷ Uppgifter om givarbilden är hämtade från OECD Data Explorer 2025-02-05 och återger belopp i löpnade priser, dvs det nominella värdet som inte är rensat för värdeförändringar på grund av inflation. Dox 25/000340-36

när landnivå. För tematiska insatser skiljer Sida på insatser där det finns en i förväg godkänd budget för ett eller flera länder (sk. **allokering**) och globala tematiska insatser som **har närvaro i ett land** t ex genom att en medlemsorganisation har medlemmar eller genom att en fond fördelat stöd som redovisas per land i efterhand. I Sidas system registreras det senare (närvaro) genom landtagning. Med hjälp av systemet kan ambassader enkelt identifiera insatser som finansierar verksamhet i landet. Detta är viktigt för Sidas arbete med att stärka synergier.

De flesta av strategins insatser genomförs av globala aktörer som har mandat att påverka globala och regionala regelsystem, vägledning och policyer. Detta utgör förutsättningar för tillhandahållande av evidens- och rättighetsbaserade tjänster för sjukvård, utbildning och WASH på landnivå. På så sätt genererar globala insatser resultat för människor i många länder. Globala insatser kompletterar bilaterala och regionala insatser och förstärker därmed möjligheten att nå resultat i de bilaterala och regionala strategierna. Synergier skapas genom samordning och/eller samfinansiering av insatser från olika strategier vilket leder till effektivare användning av medel och bättre resultat. Samordning innebär att Sida för en gemensam dialog, uppföljning och givarkoordinering.

En mångfald av synergier uppstår när Sidas globala partner med stor geografisk spännvidd, landbaserad verksamhet och central plats i den policyskapande arenan delar sin tekniska expertis, erfarenheter och lärdomar. Konkreta resultat eller motgångar i länderna utgör grunden för deras påverkansagenda i globala forum och omvänt leder globala policyförändringar snabbare till ändrad vägledning och programgenomförande på landnivå genom globala aktörers lokala förankring.

Genom expertstöd från globala partner kan organisationer på nationell och lokal nivå bedriva påverkansarbete och annan verksamhet på basis av evidens och metoder som främjar resultat och effektivitet. I vissa kontexter och för vissa frågor kan inte lokala organisationer driva frågor gentemot beslutsfattare, till exempel rätten till säker abort eller rättigheter för hbtqi-personer, då det skulle innebära för stora säkerhetsrisker för medarbetarna. Här spelar globala och regionala samarbetspartner en viktig roll. Den globala arenan är också viktig för så kallad peer-pressure länder emellan. För nationella och lokala organisationer innebär samordning och stöd från en global partner ökad professionalism, inte minst i viktiga frågor som resultatstyrning samt intern styrning och kontroll.

Flera globala insatser bidrar till målet om uppbyggnad i den bilaterala strategin för Ukraina. Här finns stöden via bland annat WHO, Unicef WASH och Unicef Utbildning samt Global Partnership for Education's (GPE) som bidrar med både kompletterande akut stöd och mer långsiktigt reformstöd inom bl.a. utbildningssektorn. Ukrainas partnerskap i och bidrag från GPE har säkrat en tillgång till 43 miljoner USD i bidrag för utbildning av lärare, psykosocialt stöd till barn och lärare, stöd till lokaler och utbildningsutrustning.¹⁸

Utbildningsportföljen på global nivå har tillvaratagit synergier med Sidas stöd till utbildning i de bilaterala strategierna för Afghanistan, Tanzania och Sydsudan. I Sydsudan-strategin ledde det bilaterala stödet via Unesco till att över 2 000 personer fick yrkesutbildning 2023, samt att nya yrkesutbildningsprojekt har initierats. Nära samordning med den afrikanska utvecklingsbanken (AfDB) ledde till att AfDB inledde ett nytt stöd till yrkesutbildning kopplat till värdekedjor.¹⁹

Det globala stödet till UNFPA:s mödranhälsofond (MHTF) bidrar med hälsosystemstärkande insatser inom mödra- och nyföddhetshälsa i Uganda vilket också är en prioritering inom Sveriges utvecklingssamarbete med landet. Synergier mellan globala och bilaterala insatser på hälsoområdet

¹⁸ Insats 14131: Ukraine join the Global Partnership for Education, GPE press release November 2022 Dox 25/000340-25

¹⁹ Insats 13462: UNESCO South Sudan Sammanfattande resultatuppdatering s.6 och 8. Dox: 19/000737-122

konstaterades när stödet följdes upp gemensamt mellan Sida Stockholm och UM Uganda, men även potentialen att stärka dessa ytterligare.²⁰

Sidas stöd från forskningsstrategin till de WHO-baserade forskningsprogrammen, HRP, Alliance for Health Policy and Systems Research (AHPSR) och Tropical Disease Research (TDR), lägger en viktig grund för WHOs normativa arbete. Stödet från forskningsstrategin kompletterar det flexibla stödet till WHO och ger dialogen större tyngd i centrala frågor, så som SRHR och AMR.²¹

Tabell 4 illustrerar den geografiska fördelningen av Sidas stöd bland de åtta främsta geografiska mottagargrupperna.

Tabell 4. Utfall per land/region under strategin (topp 8) 2024

Land/region	Utfall, mnkr
Utvecklingsländer, ospecificerat	365,9
Söder om Sahara, regionalt	138,2
Afrika, regionalt	59,7
Asien, regionalt	32,9
Sydasien, regionalt	24,7
Latinamerika, regionalt	22,8
Mellanöstern, regionalt	20,4
Västra Balkan, regionalt	11,5

3. Resultatredovisning²²

3.1 Sidas bidrag till förändring på strateginivå

3.1.1 Analys av portföljen, inklusive integrering av perspektiven²³

Tabell 5. Utbetalade medel och antal insatser per strategimål

Stödområde och strategimål	Utfall, mnkr	Antal insatser
Stödområde 1: Förbättrad jämlik och jämställd hälsa, trygghet och välbefinnande genom hela livet	409,9	
1.1 Stärkta och hållbara system av god kvalitet för hälsa	98,2	9
1.2 Förbättrad tillgång till SRHR, inkl. frihet från könsrelaterat våld	171,1	13
1.3 Förbättrad tillgång till vatten, sanitet och hygien generellt och inom hälsovården	69,2	9
1.4 Stärkt kapacitet att främja mer hälsosamma liv	59,6	10
1.5 Stärkt kapacitet att förhindra hälsopåverkan av miljöföroreningar och klimatförändringar	11,8	8
Stödområde 2: Förbättrad likvärdig, inkluderande och jämställd utbildning och livslångt lärande av god kvalitet	328,0	
2.1 Stärkta och hållbara system av god kvalitet för utbildning och lärande	203,0	6
2.2 Förbättrade möjligheter att tillgodogöra sig lärande och kunskap, särskilt för flickor och kvinnor	72,0	8

²⁰ Insats 61050158, UNFPA, MHTF, Reserapport Uganda 2024, s.3, Dox: 24/000082-16

²¹ Insats 54100171

²² I kapitlet används begreppet "utfall". Med utfall avses utbetalade medel minus återbetalade medel.

²³ De perspektiv som ingår är fattiga människors perspektiv på utveckling och ett rättighetsperspektiv samt de tre tematiska perspektiven: ett jämställdhetsperspektiv, ett miljö- och klimatperspektiv och ett konfliktperspektiv. Integrering av dessa redovisas mot bakgrund av att detta varit ett krav i den styrning som varit aktuell under rapporteringsperioden.

2.3 Ökad kunskap om sex och samlevnad, inklusive sexuella rättigheter, samt stärkt arbete mot könsrelaterat våld i och utanför skolan	11,7	3
2.4 Förbättrad tillgång till rent vatten och säkert hanterad och hållbar sanitet och hygien i skolor	32,3	4
2.5 Ökad kunskap om och integrering av hållbar utveckling i utbildning och lärande	9,0	1
Totalt utfall, mnkr	737,9	

Tabell 5 visar att strategiportföljen innehåller totalt 26 insatser. Flertalet partner bidrar till flera strategimål. Strategimålen är dessutom överlappande och ett och samma resultat kan rapporteras under flera mål. Antalet insatser summeras därför till fler än 26 i tabellen ovan.

Tabell 6. Utfall och antal insatser per globalt mål, (Agenda 2030), 2024

SDG mål	Utfall, mnkr	Antal Insatser
3 - Hälsa och välbefinnande	360,2	15
4 - God utbildning för alla	289,6	6
5 - Jämställdhet	175,9	8
6 - Rent vatten och sanitet för alla	100,2	5
1 - Ingen fattigdom	40,0	2
13 - Bekämpa klimatförändringarna	22,0	2
11 - Hållbara städer och samhällen	15,0	1
2 - Ingen hunger	8,0	1
8 - Anständiga arbetsvillkor och ekonomisk tillväxt	7,0	1
16 - Fredliga och inkluderande samhällen	6,0	1
99 - Ej applicerbart	1,3	5

*Notera att en insats kan ha flera strategimål. Antalet insatser i denna tabell går därmed inte att jämföra med övriga tabeller.

Insatserna inom strategin bidrar i olika grad till de globala hållbarhetsmålen i Agenda 2030, vilket redovisas i tabell 6 ovan. I första hand bidrar insatserna till God hälsa och välbefinnande (mål 3), Utbildning av god kvalitet för alla (mål 4), Jämställdhet (mål 5) och Rent vatten och sanitet (mål 6). Flera insatser bidrar också till andra globala mål, så som till exempel Ingen fattigdom (1) och Bekämpa klimatförändringar (mål 13).

Tabell 7. Utfall per partnerkategori

Partnerkategori	Utfall, mnkr	Procent
Multilaterala organisationer	548,3	74,3 %
Icke-statliga organisationer (NGOs) och civilsamhälle	163,9	22,2 %
Universitet, högskola eller annan akademisk institution, forskningsinstitut eller tankesmedja	18,0	2,4 %
Offentlig-privat samverkan (PPPs) och nätverk	6,0	0,8 %
Övriga	0,9	0,1 %
Offentliga institutioner	0,9	0,1 %

Som tabell 7 visar kanaliserades nästan 75 procent av det totala utbetalade beloppet 2024 via multilaterala aktörer. Dominansen av multilaterala aktörer i portföljen härleds till att FN och multilaterala utvecklingsbanker har en komparativ fördel i att stödja partnerländernas institutioner och kapacitet, med förankring i kunskap och bästa praxis i ett globalt perspektiv. De multilaterala organisationerna bedöms ha en särställning i att upprätthålla grundläggande hälso- och utbildningstjänster. Samtidigt har de genom sin organisatoriska kapacitet, mandat och nätverk möjlighet att verka på alla nivåer och använda globala, regionala, nationella och lokala plattformar,

samt skapa synergier däremellan.²⁴ Portföljen balanseras genom stöd till aktörer i civila samhället (drygt 20 procent), professions- och forskningsinstitutioner samt offentlig-privat samverkan (PPPs).

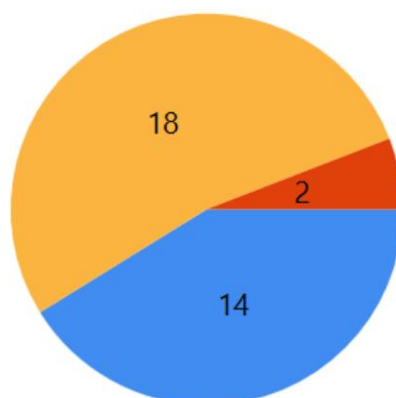
Tabell 8. Policymarkörer, 2024

Markörer	Andel delsyfte	Andel huvudsyfte
Miljö- och klimat	31,1 %	6,9 %
Jämställdhet	92,1 %	6,0 %
Konflikt	13,3 %	0,0 %

Tabell 8 illustrerar insatsernas bidrag inom olika policyområden. En viss förskjutning har skett sedan förra året då andelen insatser som har miljö och klimat som huvudmål har ökat. Andelen som integrerar konflikt (som delsyfte) har också ökat. Arbetet med att integrera jämställdhet, miljö- och klimat samt konflikt sker framför allt genom dialog med partner om deras mål och resultat inom dessa områden (avsnitt 3.2).

Diagram 1. Sannolikheten att insatserna under strategin når sina mål

■ Mycket troligt
■ Troligt
■ Ej bedömningsbart

För varje insats gör Sida årligen en analys av dess måluppfyllelse, en sk. sammanfattande resultatuppdatering. Diagram 1 ovan presenterar sannolikheten att insatserna i portföljen når uppsatta mål under strategin. Antalet insatser i diagrammet uppgår till 34, dvs åtta fler än de 26 där utbetalningar skett (tabell 1). Det beror på att dessa insatser hade avtal som löpte ut under 2024 utan att utbetalningar gjordes. Bedömningen var att 18 insatser troligtvis skulle uppnå sina uppsatta mål och för 14 insatser var bedömningen att de mycket troligen skulle nå sina uppsatta mål. Två insatser var ej bedömningsbara: den ena avtalades nyligen och där har ingen rapportering inkommit, den andra är en insats som ska avslutas.

²⁴ Återrapportering enligt Regleringsbrev till Sida för budgetår 2024 avseende Resultatinformation rörande multilateralt samarbete. Doxdok 24/000123-2, sid 15

3.1.2 Sammanfattande resultatanalys på strateginivå

För att svara upp mot de globala utmaningarna vad gäller hälsa och utbildning innehåller portföljen en kombination av insatser kring system- och kapacitetsstärkande samt stärkande av tillgängliga och jämlika tjänster för hälsa, SRHR, WASH och utbildning. Insatsportföljen har utvecklats och modifierats under strategiperioden och har bedömts svara väl mot strategins målskrivningar. Sida har under det senaste året fortsatt konsolidera portföljen. Utfasning av fem insatser pågår.

2024 bedöms portföljerna för alla 10 delmålen som gröna, vilket är en förbättring från förra årets rapport när hälften var gröna, hälften gula. Den positiva utvecklingen i Sida bedömningar förklaras främst i att partner kunnat genomföra verksamhet enligt plan och budget. 2022 och 2023, när strategibeloppen reducerades under året till följd av ändringar i regleringsbrevet behövde Sida under innevarande år reducera avtalat belopp för året. Under 2024 gjordes inga sådana avtalsändringar. Detta gav partner förutsägbarhet och möjliggjorde anpassning till nytt budgetutrymme. För 2024, liksom de senaste två åren instruerades Sida genom regleringsbrevet att betala ut 90 miljoner kronor till Unesco, vilket påverkade utbildningsportföljens sammansättning på ett sätt som avvek från Sidas ursprungliga plan.

Dialogen med partner har varit central för att uppnå strategins mål och inriktning både genom att Sida har lyft prioriterade frågor och perspektiv och på så sätt påverkat partners verksamhet, och genom att Sida kunnat dela erfarenheter mellan olika partner. Under 2024 har Sida särskilt lyft miljö- och klimat, nationella utbildningssystem, barnmorskors roll i hälsosystemet, säker abortvård och AMR. Stöd och aktiva dialog med partner kring mänskliga rättigheter, jämställdhet och SRHR har bedömts ännu viktigare i tider av ökande motstånd och autokratisering. Sida har också genom konkreta erfarenheter från samarbete och stöd till multilaterala partner så som WHO, UNFPA, UNICEF och Unesco, på efterfrågan från Regeringskansliet bidragit med expertstöd och på så sätt bidragit till att få genomslag för svenska prioriteringar. Detta sker ofta i förberedelser inför de multilaterala organisationernas styrelsemöten.

Strategins fem garantier och en utlysningssfond har främjat investeringar inom områden som varit underfinansierade, riskfyllda eller osäkra. Ett nytt samarbete med sekretariatet för IFFEd inleddes under året som ska möjliggöra effektivt genomförande av en lånegaranti för investeringar inom utbildning. Tillsammans har garantierna mobiliserat över 3 miljarder kronor.

3.2 Analys och redovisning av resultat per strategimål (inklusive trafikljus)

3.2.1 Tematiskt område 1: Förbättrad jämlik och jämställd hälsa, trygghet och välbefinnande genom hela livet

Mål 1.1: Stärkta och hållbara system av god kvalitet för god hälsa

Utvecklingstrend

Sida bedömer att utvecklingen mot strategimålet går bakåt. Efterdyningarna av pandemin och det ekonomiska läget har fortsatt stora negativa effekter på hälsosystemen globalt. År 2023 saknade runt

4,5 miljarder människor tillgång till grundläggande hälso- och sjukvårdstjänster.²⁵ Finansieringen av hälsosystemet täcks i 20 låg- och medelinkomstländer främst av patientens egna medel.²⁶

Hälso- och sjukvårdspersonal är en hörnsten i ett väl fungerande hälsosystem och efterfrågan på hälso- och sjukvårdspersonal fortsätter att öka i takt med att de globala hälsoutmaningarna blir mer komplexa och att världens befolkning växer och åldras. Skillnaden i tillgång till hälso- och sjukvårdspersonal mellan låg- och höginkomstländer är enorm och utgör ett stort hinder för att förbättra människors hälsa.²⁷ År 2030 förväntas ett globalt underskott på vårdpersonal om cirka 10 miljoner.²⁸ Vidare är bristen på finansiering för global hälsa en stor utmaning givet minskad inhemsk hälsofinansiering efter covid-19 i kombination med minskad ODA-finansiering på grund av konkurrerande prioriteringar såsom exempelvis kriget i Ukraina.²⁹ Detta gör världen dåligt förberedd på kommande pandemier och andra hälsohot.³⁰ Bland ljuspunkterna under året syns ett globalt uppmärksammande av specifika hälsofrågor inklusive AMR³¹, en framåtlutad resolution om klimat och hälsa på Världshälsoförsamlingen³² samt global hälsa som en central fråga vid G20-mötet³³ respektive COP29³⁴.

Portföljens sammansättning

Sida bedömer att portföljen som består av nio insatser och omfattar 98,2 miljoner kronor 2024 är fortsatt relevant för att uppnå strategimålet.

WHO är den huvudsakliga aktören i rollen som global samordnare inom hälsa i utvecklings- och humanitära kontexter. Genom upprättande av policyer, riktlinjer, forskning, hälsodata, kvalitetssäkringsarbete och tekniska stöd leder WHO hälsoarbetet på samtliga nivåer: globalt, regionalt och nationellt. Andra insatser, inom bland annat mödrahälsa, AMR och vaccinationer, utgör viktiga delar av portföljen och är tydliga svenska prioriteringar i arbetet med att stärka nationella hälsosystem.

Genom Sidas flexibla stöd har WHO bidragit med teknisk expertis på landnivå. Vid det senaste utbrottet av mpox i Afrika tog WHO snabbt fram utbildningsmaterial om mpox-vaccin. WHO upphandlade även laboratorieutrustning och annan viktig sjukvårdsmateriel till Demokratiska Republiken Kongo (DRK) och andra drabbade länder. 14 ton medicinsk utrustning levererades till DRK för att stödja förebyggande insatser för vårdhygien och hantering av infektioner för att stoppa mpox-utbrottet.³⁵

Människor som lever i länder och områden som påverkas av konflikter och naturkatastrofer löper också en ökad risk att drabbas av icke-smittsamma sjukdomar. Sudan, Ukraina, Västbanken och Gaza är bland de 28 länder och territorier där WHO distribuerat mer än 142 000 vård-kit³⁶ för hantering av dessa sjukdomstillstånd.³⁷

²⁵ WHO Billions left behind Dox nr 25/000340-26 (Hämtad 2025-02-12)

²⁶ WHO health spending Dox nr 25/000340-27 (Hämtad 2025-02-12)

²⁷ EBA En antologi om trender och olika perspektiv på global hälsa, 2024, s. 46 Dox 25/000340-22

²⁸ WHO Academy Strategy 2024-2026 s.2 Dox Nr25/00340 -28

²⁹ Financing Global Health 2023 s.41 Dox Nr25/00340-29

³⁰ Health Financing in a Time of Global Shocks, s. 48 Dox 25/000340-34 (hämtad 2025-02-13)

³¹ Politisk deklaration i FN sätter arbetet mot antimikrobiell resistens i centrum Dox nr 25/000340-33 (hämtad 2025-02-12)

³² Climate and Health WHA Resolution Dox Nr 25/000340-30

³³ Janero Declaration Health, Dox Nr 25/000340-31 (hämtad 2025-02-12)

³⁴ Baku COP29 health and climate, Dox Nr 25/000340-32 (hämtad 2025-02-12)

³⁵ Insats 15706: Examples of how core flexible funding is supporting WHO's response to the mpox global health emergency, 2024, s. 2-3, Dox nr 22/000584-96

³⁶ WHO har utvecklat kompletta paket för behandling av patienter med kroniska sjukdomar i humanitära kontexter.

³⁷ Insats 15706: WHO results report 2023, s. 4, dox 22/000584-100

För att utarbeta regionspecifika prioriteringar inför UNGA-högnivåmötet om AMR 2024 anordnade ReAct ett förberedelsemöte med afrikanska partner. I partnerskap med Africa Centre for Disease Control (CDC) arbetade ReAct Africa för att öka det politiska intresset för AMR och frågor som rör styrning och finansieringsutmaningar kopplat till antibiotikaresistens, samt för det civila samhällets engagemang. ReAct var en av få aktörer som uppmärksammade vikten av att integrera tillgång till effektiva antibiotika inom ramen för det kommande globala pandemifördraget.³⁸

Två garantier bidrar till målet med tonvikt på utveckling av läkemedel, vaccin, diagnostik, medicinsk teknologi samt att öka tillgången till vaccin och kosttillskott till undernärda på land nivå. Ett exempel är Cross Border Impact Ventures som samarbetar med partner i 15 låg- och medelinkomstländer i SRHR-insatser som innefattar studier, tekniköverföring, infrastruktur för hälso- och sjukvårdsprogramvara och innovationer för stärkta hälsosystem. Fonden har uppnått 90 MUSD i investeringar och har hittills nått 91 000 kvinnor, barn och ungdomar.³⁹

Mål 1.2: Förbättrad tillgång till SRHR, inkl. frihet från könsrelaterat våld

Utvecklingstrend

Sida bedömer att utvecklingen mot strategimålet saknar positiv riktning. Nedgången i mödradödligheten har avstannat. Varannan minut dör en kvinna i samband med graviditet och förlossning.⁴⁰ Globalt saknas 900 000 barnmorskor. Varje år blir 121 miljoner kvinnor och flickor oplanerat gravida, vilket motsvarar nästan hälften av alla graviditeter. Minst 10 miljoner av dessa inträffar bland tonårsflickor i låginkomstländer. Över 60 procent av oplanerade graviditeter avslutas genom abort, av vilka 45 procent är osäkra aborter.⁴¹ Graviditetsrelaterade komplikationer och osäkra aborter är den vanligaste dödsorsaken för flickor/unga kvinnor i åldersgruppen 15-19 år.⁴² Uppskattningar visar nästan en av tre kvinnor över 15 år har utsatts för fysiskt och/eller sexuellt våld under sitt liv och i genomsnitt dödas 140 kvinnor eller flickor varje dag av någon i deras egen familj.⁴³

Det organiserade transnationella motståndet mot SRHR, jämställdhet och hbtqi-personers rättigheter har fortsatt att växa sig allt starkare och återfinns i såväl globala FN-processer som på landnivå. Under 2024 tilldrog sig den ultrakonservativa färdplanen Projekt 2025, som föreslår en total förändring av USA:s utrikes- och utvecklingspolitik inom jämställdhet, SRHR, hbtqi-rättigheter, antirasism och klimatarbete, mycket uppmärksamhet i USA och globalt. Den omläggning av amerikanskt bistånd som inletts av Trump-administrationen och vars konsekvenser ännu inte kan överblickas bedöms i nuläget få omfattande konsekvenser för tillgången till SRHR. Globalt har USA varit den största finansiären av hälsobistånd under lång tid.⁴⁴

Användandet av digitala verktyg för information, utbildning och tjänster inom SRHR ökar. För att nå full potential måste den digitala klyftan som främst drabbar kvinnor i låginkomstländer, fortsätta att överbryggas.

³⁸ AMR must remain an important piece in the Pandemic Agreement puzzle , Dox 25/000340-35 (hämtad 2025-02-06)

³⁹ Insats 14219: Cross Border, dox 20/000580-139

⁴⁰ WHO, UNICEF, UNFPA, World Bank Group and UNDESA/Population Division, Trends in maternal mortality 2000 to 2020 Estimates, s. 30, Dox 24/000241-6

⁴¹ UNFPA, State of World Population, 2023, s. 136-139. Dox 24/000241-16

⁴² EBA, En antologi om trender och olika perspektiv på global hälsa, 2024, s. 32-33, Dox 25/000340-22

⁴³ UN WOMEN Facts and figures: 2025 Ending violence against women, 25 November 2024, (hämtat 24 januari 2025). Dox 25/000340-23

⁴⁴ RFSU, GLOBAL IMPACTS OF PROJECT 2025 How the blueprint for the next Republican administration may impact US foreign and development policy on SRHR and gender equality, September 2024, S. 15-16 , Dox 25/000340-45

Portföljens sammansättning

Sida bedömer att portföljen är relevant. Portföljen består av 13 insatser och omfattar 171,1 miljoner kronor.

Portföljen speglar en bredd av insatstyper och aktörer. Den omfattar påverkansarbete, kapacitetsuppbyggnad och kunskapsgenerering för att säkra tillgången till information och hälsovårdstjänster för preventivmedel, GBV, mödravård, säkra aborter och hiv, inklusive i humanitära kontexter. Portföljen bidrar även till att katalysera⁴⁵ finansiering utanför det traditionella gåvobiståndet. Som exempel uppgick Sidas andel av mobiliserat kapital till AmplifyChange SRHR-utmaningsfond under 2022-2024 till 18,8 miljoner kronor.⁴⁶

Genom UNFPA:s mödrahälsofond (MHTF) med verksamhet fokuserad till 32 länder, har Sida bidragit till att kvalitetssäkrad mödravård kunnat tillhandahållas till 2,8 miljoner kvinnor, bland annat genom grundutbildning och/eller fortbildning av 180 000 barnmorskor.⁴⁷ I Bangladesh har fonden bidragit till 1 555 nytexaminerade barnmorskestudenter och 5 000 nya barnmorsketjänster vilket resulterat i en ökning av barnmorskeassisterade förlossningar vid hälsovårdsinrättningar från 78 procent (2022) till 87 procent 2023.⁴⁸ I DRK har effektiviseringen av akutvården för gravida och nyförlösta samt neonatalvården möjliggjort 138 760 säkrare förlossningar. Effektiviseringsmetoden bygger på verktyg som utvecklats av UNFPA/MHTF som en global nytta och liknande effektiviseringsprocesser har initierats i många andra länder, däribland Uganda och Kenya.⁴⁹

Under 2023 tillhandahöll Sidas partner International Planned Parenthood Federation (IPPF) genom sina 150 nationella medlemsorganisationer och partnerskap, 222 miljoner SRH-tjänster till 71 miljoner människor, varav 85 procent lever i fattigdom och social utsatthet och 46 procent är under 25 år. 12,5 miljoner av de som nåddes av IPPFs verksamhet 2023 befann sig i en humanitär kontext.⁵⁰ IPPF tillhandahåller i genomsnitt 10,8 procent av alla preventivmedel och 3,9 procent av all abortvård i de länder de är verksamma.⁵¹ Genom Ipas har över 640 000 aborter globalt kunnat genomföras som säkra aborter, varav en tredjedel som egenvårdsbaserade medicinska aborter och med en stor andel (40 procent) unga kvinnor under 24 år.⁵²

I ljuset av det alltmer organiserade transnationella motståndet mot SRHR är Partnership for Maternal, Newborn and Child Healths etablering av *The Global Leaders Network* (GLN) under 2023 en viktig framgång. GLN är ett unikt globalt initiativ för stärkt hälsodiplomati i relation till SRHR. Nätverket leds av Sydafrikas president Ramaphosa och samlar i nuläget nio statsöverhuvuden varav flertalet från det globala syd.⁵³ Frontline AIDS partner i Ukraina Alliance for Public Health använder AI för att identifiera personer i klientregister som löper hög risk för odiagnostiserad hiv. Detta AI-drivna tillvägagångssätt har dramatiskt förbättrat precisionen när det gäller att hitta individer i behov av testning, stöd och behandling. Som ett resultat är antalet personer som tar antiretroviral terapi (ART) fortfarande högt i Ukraina, trots kriget.⁵⁴

⁴⁵ Katalysera innebär att Sida genom sitt stöd eller närvaro bidrar till att attrahera, mobilisera eller möjliggör finansiering från andra källor

⁴⁶ Insats 61050703 AmplifyChange mail 2024-10-15, dox 22/000577-111

⁴⁷ Insats 61050158, UNFPA, MHTF Annual report 2023, sid 5. Dox dokument 18/000998-67

⁴⁸ Insats 61050158, UNFPA MHTF results 2023 for a special report to the government on Multilateral support, Dokumentnummer: 18/000998-64, sid 1-2

⁴⁹ ibid

⁵⁰ Insats 61050190, IPPF Annual Performance Report 2023, s. 2-14, Dox document 20/000526-108

⁵¹ Baserat på de medlemsorganisationer som har rapporterat på denna statistik. Källa Insats 61050190, IPPF Annual Performance Report 2023, s. 59, Dox dokument 20/000526-108

⁵² Insats 61050155, Ipas Fiscal Year 2024 Annual Report to Core Donors, s.2, Dox document 18/000782-219

⁵³ Insats 15321 PMNCH 2023 Annual Report: A year of progress, hope and commitment for women, children and adolescent, s.8, Dox dokument 22/000820-33

⁵⁴ Insats 13807, Frontline AIDS 2023 Report and Accounts Dox 22/001052-74, s. 46, samt mail 22/001052-75

Med sociala medieplattformar har AmplifyChange hittat ett säkrare och mer konfidentiellt utrymme att nå unga människor som utsatts för könsrelaterat våld. ChatGBV använder AI för att länka GBV-överlevare till relevant vård och stöd samt vägledning genom juridiska processer. ChatGBV har tagits fram i samarbete mellan civilsamhällesorganisationer och marginaliserade grupper i Sydafrika för att ge effektiva verktyg till överlevande.⁵⁵

Mål 1.3: Förbättrad tillgång till rent vatten och säkert hanterad sanitet och hygien generellt och inom hälsovården

Utvecklingstrend

Utvecklingen bedöms gå bakåt då framstegen som görs är otillräckliga och försvåras av klimatförändringar, naturkatastrofer och föroreningar. En indikation på tillbakagången är den eskalerande kolerakrisen med dödsfall som ökat med 71 procent mellan 2022 och 2023.⁵⁶ Antal konfliktincidenter relaterade till vattenresurser eller infrastruktur har aldrig tidigare varit så många som under 2023.⁵⁷

Nya siffror presenterade i Science visar att 4.4 miljarder människor saknar tillgång till rent dricksvatten, vilket är dubbelt så många som tidigare uppskattningar.⁵⁸ Nästan hälften av jordens befolkning saknar säkert hanterad sanitet och två miljarder saknar tillgång till grundläggande hygien.⁵⁹ Otillräcklig tillgång till WASH leder till att barn i konfliktområden löper 20 gånger högre risk att dö av diarrésjukdomar kopplade till osäkert vatten och sanitet än av själva konflikten.⁶⁰

Hälsomottagningar för över en miljard människor har otillräcklig tillgång till WASH. I de fattigaste länderna har endast 21 procent av hälsomottagningarna grundläggande sanitet.⁶¹ En studie som omfattande sju länder konstaterade 2,6 miljoner fall av sjukvårdsrelaterade infektioner med mer än 275 000 dödsfall under 2022. Minst 50 procent av dessa infektioner uppskattas ha orsakats av resistenta bakterier.⁶²

Portföljens sammansättning

Sida bedömer att portföljen som omfattar nio insatser på totalt 69,2 miljoner kronor är fortsatt relevant och bidra till strategimålet. Portföljen har en bredd av insatser där fokus är att öka tillgång till och kvaliteten på WASH inom hälso- och sjukvården.

Sidas långsiktiga stöd till Unicef WASH har bidragit till att 47,5 miljoner människor fått tillgång till dricksvatten, toaletter eller möjlighet till handtvätt.⁶³ Ytterligare 42 miljoner människor har fått tillgång till olika WASH-tjänster genom humanitära insatser.⁶⁴ WaterAid har försett 495,000 personer i hushåll med rent vatten, 267 000 personer med sanitet och 964 000 personer med hygieninsatser.⁶⁵ Sidas partner Global Water Security and Sanitation Partnership (GWSP) bidrar katalytiskt med analys, teknisk utformning och stöd till Världsbankens projekt. Världsbankens projekt har bidragit till att 17,4 miljoner människor fick tillgång till rent vatten och 4,3 miljoner människor fick tillgång till hållbar

⁵⁵ Insats 61050703 AmplifyChange Annual report 2023, dox 22/000577-95 s. 21.

⁵⁶ WHO, Data show marked increase in annual cholera deaths, 2024 dox. 25/000340-10

⁵⁷ Pacific Institute, Water Conflict Chronology Fact sheet, 2024, s. 1 (347 new instances of armed conflicts associated with water resources and water systems in 2023), dox 25/000340-9

⁵⁸ Science, Mapping safe drinking water use in low- and middle income countries, 2024, s 1, dox 25/000340-8

⁵⁹ WHO och Unicef, Progress on WASH 2000–2022: special focus on gender 2023, s. VIII, IX och X. dox 25/000340-11

⁶⁰ UNICEF 2023, Fast facts: Water, sanitation and hygiene in conflict, Dox 24/000241-34

⁶¹ WHO & UNICEF, Water, sanitation, hygiene, waste and electricity services in health care facilities: progress on the fundamentals. 2023 global report. s. XV, dox 25/000340-12

⁶² WaterAid, Healthcare acquired infections costs inadequate WASH, 2024, s 2. (Länder i studien: Etiopien, Ghana, Malawi, Mali, Nigeria och Zambia), dox 25/000340-7

⁶³ Insats: 14423 UNICEF Global Annual Results Report 2023, s. 196, Dox 22/001314-39

⁶⁴ Insats: 14423 UNICEF Global Annual Results Report 2023, s. 173, Dox 22/001314-39

⁶⁵ Insats: 15221 WaterAid, Annual report to Sida April 2023-March 2024, s.4, Dox 22/001590-61

sanitet⁶⁶ varav en betydande andel i konfliktmiljöer. I Zambia konstaterades en minskning av vattenburna sjukdomar efter en sanitetsinsats som stöttats av GWSP. Insatsen nådde cirka 345 000 människor i huvudstaden Lusakas fattigaste områden.⁶⁷

Partner inom portföljen arbetar på olika sätt för att stimulera ökad nationell finansiering, och för att öka privata investeringar. GWSP har bidragit till evidensen kring de ekonomiska konsekvenserna av bristande tillgång till WASH⁶⁸ samt förenklat fakturering av vattentjänster.⁶⁹ Water Integrity Network har tagit fram ett nytt antikorrupsionsverktyg som identifierar risker kring datainsamling inför större vatteninfrastrukturprojekt.⁷⁰ Efter påverkansarbete av WaterAid och andra aktörer ökade Zambias nationella budgetallokering för WASH för 2025 med 27 procent.⁷¹

Under 2023 installerade Unicef 2 789 soldrivna vattensystem i 56 länder kombinerat med teknisk assistans och kapacitetsbyggande⁷² vilket inte bara minskar fossilt beroende, utan också höjer systemets tillförlitlighet. Unicef har även försett drygt 3 000 hälsokliniker med WASH, varav 1 700 i humanitära miljöer⁷³. WaterAid har bidragit till att hälsokliniker för runt en miljon människor har försetts med WASH-service.⁷⁴ 5 404 hälsokliniker och skolor har fått förbättrad tillgång på vatten och sanitet genom GWSP.⁷⁵

Mål 1.4: Stärkt kapacitet att främja mer hälsosamma liv

Utvecklingstrend

Sida bedömer att utvecklingen står stilla. Andelen smittsamma sjukdomar minskar medan andelen icke-smittsamma sjukdomar (NCD) ökar. Det flesta låg- och medelinkomstländer har idag en dubbel sjukdomsburda med både smittsamma och icke-smittsamma sjukdomar. Prevention och hälsofrämjande insatser blir därför än viktigare, i synnerhet med en åldrande befolkning. 28 procent av WHO:s medlemsstater saknar dock en nationell NCD-policy.⁷⁶

NCD, psykisk ohälsa, fetma och diabetes förväntas generellt öka vilket hämmar insatser för fattigdomsminskning i låginkomstländer, särskilt genom hushållens ökade kostnader för vård.⁷⁷ NCD dödar årligen 17 miljoner människor i förtid varav 86 procent i låg- och medelinkomstländer.⁷⁸

För att uppnå en god och jämlik hälsa krävs att människor har jämlika livsvillkor. Att leva med en funktionsnedsättning kan öka utsattheten för hälsorisker avsevärt. 2021 hade omkring 1,3 miljarder människor (16 procent) någon form av funktionsnedsättning.⁷⁹

Portföljens sammansättning

Sida bedömer att portföljen är relevant. Portföljen omfattar tio insatser och uppgår till 59,6 miljoner kronor.

⁶⁶ Insats 14374 World Bank, GWSP Annual report 2024, s. 95 Dox 22/000625-98

⁶⁷ Insats 14374 World Bank, GWSP Annual report 2024, s. 72 Dox 22/000625-98

⁶⁸ Insats 14374 GWSPs minutes from Accra Partnerships Council Meeting, February 20 - 23, 2024 s. 5 Dox 22/000625-80

⁶⁹ Insats 14374 World Bank, GWSP Annual report 2024, s. 72 Dox 22/000625-98

⁷⁰ Insats 13291 WIN, Annual report 2023, s. 12 Dox 21/001426-70

⁷¹ Insats 15221 WaterAid, Meeting Notes: 6 december, s 4 Dox 22/001590-68

⁷² Insats 14423 Unicef Detailed report on WASH Results 2023/2023, s.15 Dox 22/001314-26

⁷³ Insats 14423 Unicef Annual Results Report 2023, s. 173, dox 22/001314-39

⁷⁴ Insats 15221 WaterAid, Annual report to Sida April 2023-March 2024, s.12. Dox22/001590-61.

⁷⁵ Insats 14374 World Bank, GWSP Annual report 2024, s. 95 Dox 22/000625-98

⁷⁶ WHO EVALUATION OF WHO 13TH GENERAL PROGRAMME OF WORK, s.77. WHO Evaluation of 13th Programme of Work dox 22/000584-57

⁷⁷ WHO Noncommunicable diseases Dox 25/000340-1 (hämtad 2024-12-02)

⁷⁸ ibid

⁷⁹ EBA, En antologi om trender och olika perspektiv på global hälsa, 2024, s. 32-33 Dox 25/000340-22

Sidas partner arbetar utifrån ett livscykelperspektiv med folkhälsofrämjande policyer och investeringar, med fokus på unga och äldre samt personer med funktionsnedsättning för att öka möjligheten till ett hälsosamt liv. Sida stärker genom stödet till WHO, arbetet med globala standarder, kunskapshöjande åtgärder och evidens. Som ett svar på ökade riskfaktorer i levnadsvanor och miljö, stärker Sidas partner förebyggande och hälsofrämjande insatser genom påverkansarbete och tvärssektoriella ansatser.

Antibiotikaresistens är ett av de allvarligaste hoten mot den globala folkhälsan.⁸⁰ 29 länder utarbetade sektorövergripande nationella handlingsplaner mot AMR under 2022–2023 och länder som rapporterar om resistent infektioner har tredubblats sedan 2016. Endast 11 procent av länderna har dock budget för sina nationella AMR-handlingsplaner, vilket understryker behovet av ökade åtaganden.⁸¹ Sidas partner ReAct bidrog genom tekniskt stöd till genomförandet av nationella anpassningsplaner, NAP, mot antibiotikaresistens i Zambia, Kenya, Indien och Vietnam genom sektorsövergripande samarbete och tillsammans med det civila samhället.⁸²

NCD Alliance samordnar påverkansarbete och dialog om hälsosamma matvanor, luftföroreningars koppling till NCD och förebyggande arbete i allmän hälso- och sjukvård. Efter påverkansarbete av Tanzania NCD Alliance och det civila samhället, undertecknades 2023 en lag om allmän sjukförsäkring. NCD Alliance påverkansarbete bidrog även till en ny lag i Mexiko som begränsar andelen industriellt producerade transfettsyror i fett.⁸³

HelpAge har bidragit till att 2,21 miljoner äldre fått hälso- och sjukvård och mer än 7 700 grupper med totalt 405 000 äldre i 15 länder fått stöd för att stärka mänskliga rättigheter. Deras arbete för social trygghet har bidragit till att flera länder utvecklade nationella system för sociala pensioner och att 3,3 miljoner äldre i nio länder fick ekonomiskt stöd, inklusive sociala pensioner.⁸⁴

WaterAid kombinerar insatser för vatten, sanitet och hygienmöjligheter med hållbar vattenresurshantering i Burkina Faso, Mali, Niger och Ghana. Tillgången till rent vatten har ökat i berörda områden och tidigare konflikter kring vattenanvändning har minskat. Genom att visa hur ett gemensamt ansvar för vattenhanteringen kan trygga tillgången till rent vatten bidrar metoden därmed till konfliktlösning och fred.⁸⁵

Mål 1.5: Stärkt kapacitet att förhindra hälsopåverkan av miljöföroreningar och klimatförändringar

Utvecklingstrend

Sida bedömer att utvecklingen mot strategimålet saknar en tydlig riktning. Bland ljusglimtarna globalt syns hälsa som en del av COP29, en ny WHO-resolution om klimat och hälsa samt att hälsoaktörer i ökande utsträckning anpassar sin verksamhet till förändringar i miljö och klimat. Det återstår dock mycket vad gäller integrering av hälsosektorn i nationella klimatanpassningsplaner samt att öka andelen klimatfinansiering till hälsosektorn.

Miljö- och klimatförändringar har betydande påverkan på många människors hälsa, trygghet och välbefinnande och kräver multi-sektoriella åtgärder. Föroreningar resulterar i 8,1 miljoner för tidiga

⁸⁰ Folkhälsomyndigheten och Läkare utan gränser dox 25/000340-2

⁸¹ Insats 15706: WHO results report 2023, s. 3, Dox dox 22/000584-69

⁸² Insats 61050156 ReAct Impact report 2023, s 9-11 Dox 18/000902-194

⁸³ Insats 14132 NCD Alliance Annual report 2023 dox 20/000822-191 s. 7.

⁸⁴ Insats: 61050700, HelpAge Annual report 2023/2024, sid 3 Dox dokument 19/001154-276

⁸⁵ Insats 15221 WaterAid Sverige, Årsberättelse 2023-2024, sid 34. Dox 22/001590-61

dödsfall årligen⁸⁶ varav 90 procent i låg- och medelinkomstländer⁸⁷, och klimatförändringar tenderar att drabba kvinnors hälsa hårdare.⁸⁸

Klimatförändringar, miljöförstöring och förlust av biologisk mångfald drabbar grupper i samhället på olika sätt. Flickor och unga kvinnor i låg- och medelinkomstländer är särskilt utsatta för klimatrelaterade utmaningar vilket gör att de löper ökad risk för fattigdom, skolavhopp, sexuellt våld, sexuellt överförbara infektioner och tidiga äktenskap.⁸⁹ Nästan 90 procent av den globala sjukdomsburden förknippad med klimatförändringar, enligt Unicef, bärs av barn under fem år.⁹⁰

Portföljens sammansättning

Portföljen bedöms som relevant. En integrering av miljö- och klimatperspektivet har fortsatt inom hela stödområdet hälsa vilket stärker portföljens bidrag till strategimålet. Portföljen omfattar åtta insatser och uppgår till 11,8 miljoner kronor.

WHO har spelat en framträdande roll i att uppmärksamma hälsohot i relation till miljö- och klimatförändringar och genom aktivt deltagande i klimatförhandlingarna. WHO, tillsammans med över 100 organisationer och 300 experter, utvecklade COP29:s särskilda rapport om klimatåtgärder och hälsa med syftet att stötta länderna i utvecklandet av klimatrelianta hälsosystem. Rapporten lyfter hälsans roll och det akuta behovet att minska beroendet av fossila bränslen och säkerställa en människocentrerad anpassning och motståndskraft.⁹¹

International Confederation of Midwives (ICM), Partnership for Maternal, Newborn and Child Health (PMNCH) och Ipas fortsätter att stärka integreringen av miljö och klimat i sitt SRHR-arbete. Inför COP28 utvecklade ICM en policydeklaration med fyra konkreta åtgärdskrav för att hantera klimatkrisen. Deklarationen uppmärksammar hur barnmorskor är unikt positionerade för att snabbt nå drabbade samhällen och tillhandahålla viktiga reproduktiva och mödrahälsovårdstjänster. Deklarationen undertecknades av över 60 av ICMs medlemsorganisationer och har fått stor spridning genom det nätverk ICM utgör.⁹²

Förbättrad miljö- och klimatrapporering från partner visar på ökat engagemang och konkreta åtgärder i verksamheten. Frontline AIDS nya policypaper om klimatförändringar och hiv publicerades av den ansedda tidskriften Lancet Editorial 2024.⁹³ HelpAge har med lokala partner i Nepal och Uganda tagit fram en pilotmodell för generationsöverskridande arbete kring klimatåtgärder. I Etiopien utvecklades digitala satellitkartor över bästa områdena för bete när torkan drabbar. Dessa distribueras regelbundet till 3 500 hushåll,⁹⁴ vilket bidrar till bibehållna inkomster och nutrition, inklusive för äldre.

WaterAid har tagit fram ett ramverk som hjälper vårdcentraler och sjukhus att bedöma WASH-systemets resiliens. I förlängningen ska detta stötta utvecklingen av motståndskraftiga, hållbara WASH-tjänster samt öka tillgången till klimatfinansiering. I Kambodja förbättrades deltagande vårdcentraler sin ackreditering till nationell hälsostandard från i genomsnitt 27 procent 2023 till 46 procent 2024.⁹⁵

⁸⁶ Air pollution Dox 25/000340-3 (hämtad 2024-12-04).

⁸⁷ Pollution Dox 25/000340-38

⁸⁸ Women paying the health cost dox 25/000340-4 hämtad 2024-12-13

⁸⁹ Addressing the Impact of Climate Change on SRHR Dox 25/000349-5 (hämtad 2024-12-04).

⁹⁰ Generational Injustice - Health Policy Watch Dox dokument 24/000241-11 (hämtad 2024-01-11).

⁹¹ Insats 15706: WHA resolution on climate change and health. Dox Nr. 22/000584-95 WHO klimatrappor COP 29 dox 25/000340-6

⁹² Insats 14102, ICM Annual and Financial report, s. 61, Dox dokument 18/001186-244

⁹³ Insats 13807, Frontline AIDS 2023 Report and Accounts Dox 22/001052-74, s. 43.

⁹⁴ Insats 61050700, HelpAge Annual report 2023/24, s. 20-22. Dox 19/001154-276

⁹⁵ Insats 15221 WaterAid, Annual report to Sida April 2023-March 2024, s. 22. Dox 22/001590-61

3.2.2 Tematiskt område 2: Förbättrad likvärdig, inkluderande och jämställd utbildning och livslångt lärande av god kvalitet

Mål 2.1: Stärkta och hållbara system av god kvalitet för utbildning och lärande

Utvecklingstrend

Sidas bedömning är att utvecklingen mot strategimålet går bakåt. De globala skolstängningarna under covid-pandemin har försvagat utbildningssystemen samt fördjupat den globala utbildningskrisen med fortsatt låga nivåer av lärande.⁹⁶ Trots att den inhemska finansieringen till utbildning ökar klarar inte låginkomstländer att möta det ökande behovet av utbildning för de växande årskullarna.⁹⁷ En omfattande lärarbrist där det globalt saknas 44 miljoner grundskolelärare innebär fortsatt stora utmaningar för kvaliteten i utbildningen.⁹⁸ Inhemsk finansiering till utbildningssektorn påverkas negativt av ökande skuldräntor som kan vara i paritet med ett lands totala utbildningsbudget.⁹⁹

Att barn och unga inte går i skolan utgör fortsatt en av de största utmaningarna för utbildningssektorn. Uppskattningsvis är ett av sex barn eller unga utan skolgång, motsvarande 251 miljoner barn i världen.¹⁰⁰

Statistik är en central del i ett utbildningssystem och för att hantera lärandekrisen. Dock saknas data om utbildningsnivå och kunskaper för 680 miljoner barn och ungdomar, vilket motsvarar mer än 40 procent av världens totalt 1,6 miljarder barn och ungdomar i grund- och gymnasieåldern.¹⁰¹ Eftersom allt fler länder präglas av kris och/eller konflikt förändras både möjligheter till och behoven av utbildning.

Portföljens sammansättning

Portföljen består av fem insatser som omfattar 203 miljoner kronor där alla utbildningsinsatser bidrar till målet om att stärka nationella utbildningssystem. Sidas bedömning är att portföljens sammansättning är relevant.

Samarbetet och dialogen med Unesco, världens ledande normativa aktör för utbildningsfrågor, är en grundbult i utbildningsportföljen. Genom Unescos stöd till länder avseende lagstiftning, nationella utbildningsplaner och sektorpolicyer kopplat till utbildning, utgör de en viktig del i målet om att stärka hållbara utbildningssystem. Sidas flexibla bidrag har bidragit till att Unesco under 2022-2023¹⁰² har bistått 177 länder med tekniskt stöd, varav 133 präglas av kris och konflikt och/eller risk för katastrofer. Även 320 särskilda *Education in Emergencies initiativ* (EiE) har genomförts som har nått 42 miljoner människor i länder såsom Afghanistan, Kuba, Haiti, Madagaskar, Tadjikistan, Libyen, och Ukraina.¹⁰³

⁹⁶ The World Bank and UNESCO (2024). Education Finance Watch 2024. Washington D.C., Paris. s. 25. Dox 25/000340-46

⁹⁷ ibid

⁹⁸ Insats: 14752 UNESCO Management Report Education Sector 2023 s. 29. Dox21/001206-143

⁹⁹ The World Bank and UNESCO (2024). Education Finance Watch 2024. Washington D.C., Paris. s. 25. Dox 25/000340-46

¹⁰⁰ UNESCO. 2024. The Future at risk – Why investing in education is critical. Global Education Cooperation Mechanism High level steering committee s.6. Dox 25/000340-18

¹⁰¹ Insats 14131: GPE Results Report 2024, s. 67 Dox 21/000477-192

¹⁰² Samtliga resultat redovisade i rapporten för Unesco är för bienniet 2022-2023. Dock omfattar Unescos resultat för hälsa, välmående och sexualundervisning (mål 2.3) endast året 2023. Detta beror på att den enheten har en ny metodik och baslinje för sitt resultatramverk

¹⁰³ Insats: 14752 UNESCO Management Report Education Sector 2023, s. 6 + s. 8, Dox21/001206-143

Unescos har även bidragit till att förbättra kapaciteten och policyutveckling för att stärka nationell kapacitet vad gäller rekrytering och utbildning av lärare i 58 länder, inklusive Chad, Mauretanien och Niger.¹⁰⁴ Närmare 850 000 lärare har genomgått lärarutbildning eller vidareutbildats.¹⁰⁵

GPE:s arbetsmodell har bidragit till stärkta nationella utbildningsplaner genom analyser och tekniskt stöd med fokus på anpassning till den lokala kontexten och dess prioriteringar, samordning och kvalitetssäkring. Kvaliteten på utbildningsplanerna har ökat samt blivit mer relevanta, inkluderande och tillämpbara.¹⁰⁶ Fler och fler länder utvecklar policys och stöd för inkluderande utbildning, det vill säga att alla elever ska ha samma tillgång till utbildning av god kvalitet, samt ha möjlighet att delta på lika villkor i klassrum och undervisning. I 27 av GPEs programländer, däribland Tanzania och Zimbabwe, har arbetet att få tillbaka barn och ungdomar som hoppat av skolan prioriterats.¹⁰⁷ I Tanzania fick närmare 3000 unga mödrar och kvinnor som hoppat av skolan möjlighet att komplettera gymnasieutbildning i kombination med yrkesutbildning, entreprenörskap och livskunskap i 54 folkhögskolor (FDCs) för att kunna få anställning eller studera vidare.¹⁰⁸ GPE ökar samtidigt fokus på stöd till elever med särskilda behov.¹⁰⁹ Detta inkluderar stöd till elever med funktionsnedsättning, barn på flykt, etniska och språkliga minoriteter. Exempelvis i Etiopien skapar GPE-medel incitament för att fler barn med särskilda behov ska komma till skolan, genom nya resurscentra och utbildade specialpedagoger.¹¹⁰

För att öka trycket på regeringar och beslutsfattare mobiliserade Global Campaign for Education (GCE) 160 medlemsorganisationer i över 35 länder med syfte att öka allokeringen av offentliga medel till förbättrad utbildning. GCE:s arbete baseras på analyser och rapporter som berör skatter, åtstramningar, skuldåterbetalningar och sociala investeringar. Detta har bidragit till ökad förståelse och kritiska reflektioner om inhemsk utbildningsfinansiering och kopplingarna till kvalitet i utbildning.¹¹¹

Mål 2.2: Förbättrade möjligheter att tillgodogöra sig lärande och kunskap, särskilt för flickor och kvinnor

Utvecklingstrend

Sida bedömer att utvecklingen mot strategimålet går bakåt.

Avsaknad av läs- och skrivförmåga leder till svårigheter att klara sig och bidra ekonomiskt i samhället och minskar särskilt kvinnors och flickors möjligheter att lyfta sig ur fattigdom och förtryck.¹¹² Av världens 771 miljoner vuxna som inte kan läsa och skriva är 63 procent kvinnor.¹¹³ Globalt sett är andelen unga kvinnor, 15-24 år, som varken arbetar eller studerar nästan dubbelt så stor som andelen unga män (31 jämfört med 16 procent).¹¹⁴ Barnäktenskap är ett av de största hindren för flickors utbildning.¹¹⁵

¹⁰⁴ Insats: 14752 UNESCO Management Report Education Sector 2023 s 29, Dox21/001206-143

¹⁰⁵ Insats: 14752 UNESCO Management Report Education Sector 2023 s 6. Dox21/001206-143

¹⁰⁶ Insats 14131: MOPAN GPE 2024, s. 146. Dox 21/000477-189

¹⁰⁷ Insats 14131: GPE Results Report 2024, s. 28. Dox 21/000477-192

¹⁰⁸ AJESR paper No 4 Annual Education Sector Performance report for the year 2023-2024 financial year (draft 2025-02-25), s. 179. Dox 25/000340-40

¹⁰⁹ Insats 14131: GPE Results Report 2024, s. 28. Dox 21/000477-192

¹¹⁰ Insats 14131: GPE Results Report 2024, s. 28. Dox 21/000477-192

¹¹¹ Insats 14085: GCE Sida 2023 Annual report s. 10. Dox 20/000715-11

¹¹² Insats 14752 UNESCO Management Report Education Sector 2021, sid 18. Dox dokument 21/001206-130.

¹¹³ Unicef, Unesco och Världsbanken, Where are we on education recovery? 2022, sid 24. Dox25/000340-14.

¹¹⁴ Deshpande & Koning, Young Women and Financial Inclusion: What Works, sid 8, Oct 2024. Dox 25/000340-13

¹¹⁵ Unicef, Unesco och Världsbanken, Where are we on education recovery? 2022, sid 24. Dox25/000340-14.

Den globala lärandekrisen innebär att barn saknar grundläggande kunskaper i läsförståelse, att skriva och i matematik. Andelen tioåringar i låg- och lägre medelinkomstländer, som inte kunde förstå en enkel text beräknas ha ökat från 53 procent före pandemin till 70 procent (2022).¹¹⁶ Unescos beräkningar gör gällande att närmare 40 procent av barn på flykt inte har tillgång till utbildning på ett språk de förstår.¹¹⁷ En bidragande orsak till lärandekrisen är den låga kvaliteten i undervisningen vilket är kopplat till bristen på utbildade lärare.¹¹⁸ Under 2024 fick minst 242 miljoner elever i 85 länder och territorier sin skolgång avbruten av extrema klimathändelser som värmeböljor, tropiska cykloner, stormar, översvämningar och torka, vilket förvärrade den befintliga utbildningskrisen.¹¹⁹

Skolor är inte en säker plats. Attacker mot utbildning ökade med nästan 20 procent under 2022 och 2023 jämfört med de två föregående åren. Flest attacker rapporterades i Palestina, Ukraina, DRK och Myanmar. Omkring 6 000 attacker rapporterades mot studenter, lärare, skolor och universitet.¹²⁰

Portföljens sammansättning

Portföljen innehåller 8 utbildningsinsatser om 72 miljoner kronor. Sida bedömer att portföljens sammansättning är relevant.

Genom Sidas flexibla stöd har Unicefs utbildningsinsatser nått nästan 38 miljoner barn under 2023.¹²¹ Av dessa var närmare 18 miljoner i humanitära kontexter.¹²² Unicef bidrog med skolböcker till mer än 5 miljoner barn¹²³ och 18 miljoner barn fick utbildning via digitala plattformar.¹²⁴ Genom initiativen "*Gateways to Public Digital Learning Initiative*"¹²⁵ och "*the Learning Passport*" har Unicef bidragit till ökad tillgänglighet genom digital undervisning.¹²⁶

Totalt bidrog Unesco under perioden 2022-2023 till att 1,3 miljoner ungdomar fick tillgång till yrkesutbildning.¹²⁷ 860 000 av dessa har fått en mer teknisk yrkesutbildning och digital kompetens genom Global Skills Academy (GSA), ett samarbete mellan bl.a. Unesco, Världsbanken och ILO.¹²⁸

Sedan 2021 har GPE:s stöd nått 252 miljoner barn som motsvarar 39 procent av alla barn i skolåldern i de 76 länder¹²⁹ där det finns data. 70 procent av dessa är länder i kris- och konflikt.¹³⁰ GPE distribuerade dessutom 169 miljoner läroböcker, utbildade 1,9 miljoner lärare och byggde/reparerade över 36 000 klassrum.¹³¹ Det land där GPE har upphandlat och distribuerat flest läromedel är Tanzania. Här har Sverige i sin roll som förvaltare av GPE-stödet tillsammans med utbildningsministeriet upphandlat och distribuerat 11 miljoner läroböcker, inklusive 1,7 miljoner läromedel för elever med synnedsättning.¹³²

¹¹⁶ Ibid, sid. 7 och 9

¹¹⁷ Insats 14752 : UNESCO Management Report Education Sector 2022, sid. 3, Dox document: 21/001206-75.

¹¹⁸ Worldbank blog, Published on Education for Global Development, 2023-09-23. Dox dokument 25/000430-20.

¹¹⁹ UNICEF Global snapshot of climate-related school disruptions in 2024, sid 1, Januari 2025, dox 25/000340-21

¹²⁰ Global Coalition to Protect Education from Attack (GCPEA) 2024, s.9-10 Dox 25/000340-17

¹²¹ Insats 12597: UNICEF Global Annual Results Report for year 2023, Goal Area 2, sid 6. Dox dokument nr 21/001016-72.

¹²² Insats 12597: UNICEF Global Annual Results Report for year 2023, Goal Area 2, sid 22. Dox dokument nr 21/001016-72.

¹²³ Insats 12597: UNICEF Global Annual Results Report for year 2023, Goal Area 2, sid 22. Dox dokument nr 21/001016-72.

¹²⁴ Insats 12597: UNICEF Global Annual Results Report for year 2023, Goal Area 2, sid 13 & 29. Dox dokument nr 21/001016-72.

¹²⁵ Insats 12597: UNICEF Global Annual Results Report for year 2023, Goal Area 2, sid 13. Dox dokument nr 21/001016-72.

¹²⁶ Insats 12597: UNICEF Global Annual Results Report for year 2023, Goal Area 2, sid 14. Dox dokument nr 21/001016-72.

¹²⁷ Insats 14752: Unesco Mgmt Report Education 2023. s. 5 Dox 21/001206-143

¹²⁸ Insats 14752: Unesco Management Report Education Sector 2023 s 23, dox 21/001206-143

¹²⁹ Insats 14131: GPE Results Report 2024, s.10, 16. . Dox 21/000477-192

¹³⁰ Insats 14131: GPE Results Report 2024, s.10, 16. . Dox 21/000477-192

¹³¹ Insats 14131: GPE Results Report 2024, s. 16. Dox 21/000477-192

¹³² Insats 14131: GPE Results Report 2024. s.55 verifierat i mailväxling Dox 21/000477-188

Som ett svar på en stark efterfråga på innovativa finansieringsmekanismer har GPE med hjälp av 440 miljoner USD i gåvobistånd i 27 partnerländer genererat en finansiell 'hävstångseffekt' om 1,7 miljarder USD av medfinansiering genom att nyttja GPE:s olika innovativa mekanismer såsom "GPE multiplikatorn", "GPE Match", "Debt2Ed", "SmartEd" och "Enhanced Convening".¹³³

Sidas lånegaranti till International Finance Facility for Education (IFFEd) ger länder möjlighet att ta lån med fördelaktiga räntor och prioritera investeringar i utbildning. Sveriges medverkan har varit avgörande för att etablera IFFEd tillsammans med UK och Kanada.¹³⁴

Under 2024 har IFFEd ingått avtal med Asiatiska utvecklingsbanken (AsDB) med vilka de första investeringarna för utbildning nu tas fram. Därmed har IFFEd blivit operationellt. Sida har under 2024 beslutat om ett finansiellt stöd till IFFEds sekretariat för att stärka organisationens genomförande av verksamheten.¹³⁵

Mål 2.3 Ökad kunskap om sex och samlevnad, inklusive sexuella rättigheter, samt stärkt arbete mot könsrelaterat våld i och utanför skolan

Utvecklingstrend

Sidas bedömning är att utvecklingen mot detta strategimål går framåt då sexualundervisning ingår i fler och fler nationella läroplaner. Ifrågasättande och desinformationskampanjer kan ses som ett tecken på att sexualundervisning blir alltmer etablerat och därför leder till motstånd av konservativa grupper, inte sällan finansierade från USA, som motarbetar SRHR och jämställdhet.

Samtidigt som framstegen vad gäller sexualundervisning är betydande, är de sköra. En utmaning och risk gäller inkludering av sexuell identitet och hbtqi-rättigheter i sexualundervisningen. Det är känsliga frågor i många länder måste därför föregås av gediget förankringsarbete och anpassas efter kontext.

Även om medvetenheten och viljan att ta itu med skolvåld och mobbning, inklusive könsrelaterat våld i skolan (SRGBV), ökar på många håll i världen är bristen på statistik för SRGBV en utmaning.

Portföljens sammansättning

Portföljen omfattar 11,7 miljoner kronor och består av tre insatser som inbegriper kapacitetsutveckling, ökad tillgång till elevhälsa och sexualundervisning samt normativ verksamhet. Sida bedömer portföljen som högst relevant och ett område som binder samman de två stödområdena i strategin.

Sidas civilsamhällespartner arbetar med påverkansarbete för att stärka lagstiftning, policyer och att öka tillgången till och kvaliteten på sexualundervisning i och utanför skolan. Under 2023 nådde IPPFs medlemsorganisationer 36 miljoner unga med omfattande och rättighetsbaserad sexualundervisning. Utbildningen fokuserade på att ge ungdomar de verktyg de behöver för att fatta informerade beslut om sina kroppar, relationer och framtid.¹³⁶

¹³³ Insats 14131: MOPAN Report GPE 2024, s. 92. Dox 21/000477-189

¹³⁴ Insats: 13280 IFFEd Historic first-ever International Finance Facility for Education (IFFEd) launched at United Nations Transforming Education Summit – IFFEd, nedladdad 250226 Dox 25/000340-39

¹³⁵ Insats 15921: Beslut om insats, IFFEd – sekretariatet, Dox dokument 24/000861-1

¹³⁶ Insats 61050190: IPPF Annual Performance Report 2023, s. 25, dox 20/000526-106

För att motverka falska och skadliga narrativ som omgärdar sexualundervisning har Frontline AIDS i Tanzania och Kamerun tillsammans med Unesco säkrat ytterligare finansiering för att arbeta med ungdomars engagemang och påverkan för stärkt SRHR. Två särskilt viktiga målgrupper är ungdomar och kvinnor då de tillhör de mest framträdande försvararna av sexualundervisning, vilket står i kontrast till jämställdhetsmotståndare som ofta hävdar att sexualundervisning är en västerländsk import.¹³⁷

Unesco arbetar både med sexualundervisning och med bredare elevhälsoprogram där sexualundervisning, könsrelaterat våld, mobbning och jämställdhet ingår. Under 2023 gav Unesco teknisk rådgivning till 72 länder för att stärka sexualundervisning i läroplaner och undervisning.¹³⁸ Genom Unesco har 21 miljoner barn och ungdomar under 2023 fått evidensbaserad sexualundervisning¹³⁹. 28 länder har fått stöd för att utveckla säkrare skolmiljöer för att motverka våld.¹⁴⁰ I Väst- och Central Afrika har över 22 000 lärare och lärarstudenter genomgått utbildning för att förebygga och hantera skolrelaterat könsrelaterat våld.¹⁴¹

Ungdomar använder internet och digitala verktyg som en viktig informationskälla gällande sexualitet, pubertet och relationer. Unesco utvecklar stöd och metoder för det digitala rummet, t ex. vägledning om säkerhets- och skyddsaspekter rörande sexualundervisning på digitala plattformar. I en särskild satsning samlade Unesco 300 digitala kreatörer från 60 länder för att utarbeta innovativa plattformar och metoder för digital sexualupplysning och kunskapsfrämjande.¹⁴²

Mål 2.4 : Förbättrad tillgång till rent vatten och säkert hanterad och hållbar sanitet och hygien i skolor

Utvecklingstrend

Sida bedömer att utvecklingen går så långsamt att den inte har någon tydlig riktning.

Globalt saknar mer än 40 procent av alla skolor tvåll och vatten för att tvätta händerna. I Afrika söder om Sahara är den andelen mer än 70 procent. Drygt hälften av alla skolor söder om Sahara har inte heller tillgång till toalett, vilket innebär ett av de största hindren för flickors och unga kvinnors utbildning, till exempel för menshälsa.¹⁴³ Betydelsen av WASH för infektionsförebyggande arbete och kontroll (IPC) i skolor har påvisats, till exempel att handtvätt minskar smittspridning.¹⁴⁴

WaterAid har noterat att prioriteringen av handtvätt, bland annat i skolor, som ökade under och en tid efter pandemin inte har bibehållits och flera länder och organisationer har återigen minskat sina satsningar på hygien i skolmiljöer.¹⁴⁵

Portföljens sammansättning

Portföljen omfattar fyra insatser om totalt 32,3 miljoner kronor och bedöms som relevant. Portföljen avser WASH-insatser då säkra toaletter och sanitet är viktiga förutsättningar för barn, inte minst

¹³⁷ Insats 13807: Frontline AIDS Annual report 2023, s 23, dox 22/001052-74

¹³⁸ Insats 14752: Unesco 2023 Annual Report Education for Health and Wellbeing, sid3 Dox 21/001206-142

¹³⁹ Insats 14752: Unesco Management Report Education Sector 2023 s 5, DOX 21/001206-143

¹⁴⁰ Insats 14752: Unesco 2023 Annual Report Education for Health and Wellbeing, sid 5, Dox 21/001206-142

¹⁴¹ Insats 14752: Unesco 2023 Annual Report Education for Health and Wellbeing, sid 24 Dox 21/001206-142

¹⁴² Insats 14752: Unesco 2023 Annual Report Education for Health and Wellbeing, sid 16 Dox 21/001206-142

¹⁴³ Insats 61050301 WHO & UNICEF, „JMP Progress on drinking water, sanitation and hygiene in schools“, s. 8 & 9. DOX 17/000568-138.

¹⁴⁴ Insats 14423 UNICEF Detailed report on WASH Results 2023/2023, s.53 & 61 Dox 22/001314-26

¹⁴⁵ Insats 15221 WaterAid, Annual report to Sida April 2023-March 2024,, s 5, dox 22/001590-61

flickor, att gå i skolan och tillgodogöra sig utbildning. Fokus i insatserna ligger på att stärka tillgång till och hantering, leverans och användning av vatten, sanitet och hygien i skolor.

Unicef är den organisation som har det mest omfattande programmet för WASH. Under 2023 har 7 500 skolor fått tillgång till dricksvatten, toaletter och möjlighet för handtvätt (WASH), varav 2 800 i humanitära miljöer.^{146 147} Mer än 1 600 skolor har fått klimatrezilienta WASH-faciliteter och 600 skolor har erhållit vattensystem som drivs av solenergi.¹⁴⁸

WASH i skolor är nödvändigt i arbetet med menshälsa (MHH) eftersom det ger flickor möjlighet att närvara i skolundervisningen.¹⁴⁹ Under 2023 har Unicef försett 7.9 miljoner kvinnor och flickor i 80 länder med stöd för god menshälsa.¹⁵⁰ Unicef stöder dessutom arbetet med handikappanpassade toaletter i skolan som är avgörande för en skolgång för barn och ungdomar med funktionshinder.¹⁵¹

Under 2023 har WaterAid bidragit till att 110 000 elever och personal har fått tillgång till vatten och 136 000 elever och personal fått tillgång till toaletter. Motsvarande resultat för hygien är 473 000 elever och personal.¹⁵² Samtidigt arbetar WaterAid med att påvisa metoder och resultat samt driva påverkansarbete för att kommuner och skolor själva ska öka tillgången till vatten, toaletter och handtvätt i skolor.¹⁵³

Mål 2.5 Ökad kunskap om och integrering av hållbar utveckling i utbildning och lärande

Utvecklingstrend

Sida bedömer att utvecklingen går delvis framåt men inte tillräckligt för att sätta grönt.

Partnerländernas krav på att integrera klimatförändringar och miljömässig hållbarhet i utbildningssektorn har ökat sedan 2021. Som en följd av detta har GPE stärkt samarbetet med nyckelaktörer såsom Green Climate Fund för att öka länders möjlighet till klimatfinansiering inom utbildningssektorn.¹⁵⁴ Under samma tidsperiod har utbildning fått en ökad synlighet inom klimatagendan vilket Unesco och GPE har bidragit till¹⁵⁵ och där Sverige varit aktiva.

Utbildning påverkar människors föreställningar och beteenden kopplat till klimat och främjar förståelse och betydelse av en klimatvänlig politik. Utbildning är *en hävstång och "ett extra verktyg"* för att bekämpa klimatförändringar.¹⁵⁶

Unesco har utvecklat en ny indikator som bedömer i vilken utsträckning klimat prioriteras och integreras i nationella läroplaner och kursplaner för naturvetenskapliga och samhällsvetenskapliga ämnen i årskurs 3, 6 och 9. Utbildning i klimat behöver läras ut i tidigare åldrar och lägre årskurser och i fler ämnen än bara naturvetenskap.¹⁵⁷

¹⁴⁶ Insats: 14423 Unicef Global Annual Results Report 2023, s. 173 & 178, Dox 22/001314-39

¹⁴⁷ Insats 14423 Unicef Detailed report on WASH Results 2023, s.4 Dox 22/001314-26

¹⁴⁸ Insats 14423 Unicef Detailed report on WASH Results 2023, s.51 Dox 22/001314-26

¹⁴⁹ Insats 14423 Unicef Detailed report on WASH Results 2023, s.46 & 49 Dox 22/001314-26

¹⁵⁰ Insats 14423 Unicef Detailed report on WASH Results 2023, s.4 & 45 Dox 22/001314-26

¹⁵¹ Insats 14423 Unicef Detailed report on WASH Results 2023, s.76 & 79 Dox 22/001314-26

¹⁵² Insats 15221 WaterAid, Annual report to Sida April 2023-March 2024, s.4 dox 22/001590-61

¹⁵³ Insats 15221 WaterAid, Annual report to Sida April 2023-March 2024, s.8 dox 22/001590-61

¹⁵⁴ Insats 14131 MOPAN Assessment report GPE 2024, s. 11-12 dox 21/000477-189

¹⁵⁵ Insats 14131: MOPAN Assessment report GPE 2024, s. 38 Dox, 21/000477-189

¹⁵⁶ Världsbanken, Human Capital and Climate Change, Angrist mfl. Policy Research Working Paper 10316, februari 2023 s.12 Dox 25/000340-15

¹⁵⁷ UNESCO. 2024. Global Education Monitoring Report 2024/5: Leadership in education – Lead for learning. Paris, UNESCO, s.141, Dox 25/000340-16

Samtidigt som portföljen bara omfattar en insats om totalt 9 miljoner kronor bedömer Sida portföljen som relevant (från att tidigare bedömts som 'delvis relevant'). Den positiva utvecklingen beror på att flera av Sidas partner nu prioriterar området högre. Sidas har fört aktiv dialog med GPE,^{158 159} Unesco^{160 161}, Unicef¹⁶² och IFFEd¹⁶³ för att öka integrering av miljö- och klimat i nationella utbildningssystem och annan programverksamhet. Ett resultat av dialogen med IFFEd, en av Sidas största garantier, är att det nya resultatramverket innehåller en klimatindikator som kommer att följas upp över tid.¹⁶⁴ Även GCE rapporterar ett ökat fokus på miljö och klimat.¹⁶⁵

I portföljen finansieras Unesco i sin ledande position som FN-organet för utbildning för hållbar utveckling.¹⁶⁶ För att integrera klimatfrågor i skolan och läroplaner lanserade Unesco två nya vägledningar 2024, "*Green School Quality Standard*" och "*Greening Curriculum Guidance*".¹⁶⁷ 100 länder varav 34 i Afrika söder om Sahara har fått stöd att integrera miljö- och klimatfrågor som en huvudkomponent i läroplanen.¹⁶⁸ Greening Education Partnership bildades som ett resultat av 2022 års högnivåmöte om utbildning, "*Transforming Education Systems*". Under Unescos ledning ska utbildningssektorn stärkas och elever blir bättre rustade att hantera klimatförändringarnas utmaningar. I slutet av 2024 hade 93 länder och mer än 1400 organisationer anslutit sig som medlemmar i partnerskapet.¹⁶⁹

Antalet länder med GPE-stöd som begränsar klimatpåverkan och anpassar skolmiljöer har ökat från 23 till 41 procent mellan 2022 och 2024¹⁷⁰. Här ingår utveckling av läroplaner, byggnation och rehabilitering av skolbyggnader, installation av förnybara energikällor samt riskbedömning hur skolan kan påverkas av klimatförändringar och katastrofer.¹⁷¹

4. Implikationer

- I december 2024 fattade regeringen beslut om en ny tematisk strategi för hälsa och SRHR för 2025-2029. Sida har inlett arbetet med att ta fram ett utvecklingserbjudande för den nya tematiska strategin för hälsa och SRHR. I ett utvecklingserbjudande ingår en bedömning av hur den nuvarande portföljen ska justeras och kompletteras för att genomföra verksamhet som svarar mot mål och prioriteringar i en ny strategi. Därefter inleds en successiv anpassning av insatsportföljer utifrån strategins nya inriktning, målformuleringar och budgetutrymme.

¹⁵⁸ Insats 14131: GPE reserapport Dox nr 21/000477-123 s. 4

¹⁵⁹ Insats 14131: GPE reserapport Dox nr 21/00477-162 s. 3

¹⁶⁰ Insats 14752: Unesco reserapporter Dox nr 21/001206-127 s.5

¹⁶¹ Insats 14752: Unesco reserapporter Dox nr 23/000180-152 s.4

¹⁶² Insats 12597: Minutes Annual Review Meeting with Unicef Education for year 2023. Dox document 21/001016-75.

¹⁶³ IFFEd rapport med förslag indikator miljö och klimat Dox 18/000936-174

¹⁶⁴ Insats 13280: Revised IFFEd Operational Policy Documents incl Results Framework. Dox:18/000936-175

¹⁶⁵ Insats 14085: GCE Annual report 2023 Dox 20/000715-11, s.11, 20, 24.

¹⁶⁶ UNESCO, SDG 4 – Education 2030, Part II, Education for sustainable development beyond 2019, s. 2. Dox document 24/000241-38

¹⁶⁷ Insats 14752: Unesco, Global Education Partnership, PPP Getting every learner climate-ready, November 2024, Dox 21/001206-165

¹⁶⁸ Ibid

¹⁶⁹ Ibid

¹⁷⁰ Insats 14131: GPE Results Report 2024, s. 51 Dox 21/000477-192 avser beviljade ansökningar

¹⁷¹ Insats 14131: GPE Results Report 2024, s. 51 Dox 21/000477-192

- Den amerikanska administrationens beslut om utträde ur WHO, tillbakadragande av finansieringen till UNFPA samt återinförandet av Mexico City Policy/Global Gag Rule, kommer leda till ett stort finansieringsgap för hälsa och SRHR i fattiga länder. Sida kommer att behöva beakta detta i utformningen av portföljen för den nya strategin för hälsa och SRHR.
- Framtida portföljer och insatser måste planeras utifrån behov av flexibilitet pga. omvärldsläget med djupa och multipla kriser. Det är sannolikt att en framtida portfölj, för att svara mot de globala hälsoutmaningarna, kommer bestå av en kombination av aktörer, där multilaterala organisationer utgör en bas då de har stor landnärvaro och har en särställning i att upprätthålla grundläggande hälso- och utbildningstjänster.
- Sida har fått information om att tillgång till utbildning i framtiden kommer att ingå i en ny tematisk strategi för hållbar tillväxt och grön omställning. Detta innebär en uppdelning av den tidigare sociala strategins två stödområden hälsa och utbildning. Då den nuvarande portföljen haft en integrerad ansats, där vissa insatser levererat mot flera mål, kommer Sida att säkerställa att viktiga synergier kan fortsätta ge effektiva resultat inom målen för hälsa, SRHR, WASH och utbildning och att den integrerade ansatsen inte går förlorad.
- Att ställa om portföljer, inklusive ge partner tid för utfasning samt bereda nya partnerskap, förväntas ta över ett år. Ambitionen ska vara att konsolidera portföljen baserat på nya mål och tillgängligt budgetutrymme. Detta görs stegvis och i linje med slutsatser från utvecklingserbjudandet.
- Garantier och utlysningssonder har visat sig framgångsrika i att mobilisera additionellt kapital inom bl.a. hälsoområdet.

Bilaga 1. Exempel på insatser med könsuppdelad statistik

Strategimål	Insatsnummer	Insats	Statistik
Strategimål 1.2	15553	Frontline AIDS	57 % kvinnor, 41 % män och 2 icke-binära. Gäller all verksamhet.
Strategimål 1.4	61050700	HelpAge	61 % äldre kvinnor. Gäller all verksamhet.
Strategimål 2.2	14131	GPE	Indikator: procentandel elever som efter mellanstadiet har uppnått tillräckliga kunskaper i läsförståelse 30% av flickor, 27% av pojkar (i 27 partner länder) ¹⁷²

¹⁷² Insats 14131: GPE Results Report 2024, s.19 Dox nr 21/000477-192